

భారత ఎన్నికల సంఘం

భారత ఎన్నికల సంఘం

భారత ఎన్నికల సంఘం : భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 324 భారత ఎన్నికల సంఘంతో వ్యవహరిస్తుంది. పార్లమెంటు, రాష్ట్ర శాసనసభలు, భారత రాష్ట్రపతి కార్యాలయం మరియు భారత ఉపరాష్ట్రపతి కార్యాలయానికి దిశానిర్దేశం, పర్యవేక్షణ మరియు ఎన్నికల నిర్వహణ అధికారంతో భారత ఎన్నికల సంఘం యొక్క విధులు. ఎన్నికల కమిషనర్‌ను భారత రాష్ట్రపతి నియమిస్తారు. ఈ ఆర్టికల్‌లో మేము భారత ఎన్నికల సంఘం యొక్క పూర్తి వివరాలను అందిస్తున్నాము. భారత ఎన్నికల సంఘం గురించి మరిన్ని వివరాలు తెలుసుకోవడానికి కథనాన్ని పూర్తిగా చదవండి.

ఎన్నికల సంఘం గురించి

- భారత ఎన్నికల సంఘం (ECI) అనేది భారతదేశంలో యూనియన్ మరియు రాష్ట్ర ఎన్నికల ప్రక్రియలను నిర్వహించడానికి బాధ్యత వహించే స్వయంప్రతిపత్త రాజ్యాంగ అధికారం.
- ఇది 25 జనవరి 1950 (జాతీయ ఓటర్ల దినోత్సవంగా జరుపుకుంటారు) రాజ్యాంగం ప్రకారం స్థాపించబడింది. కమిషన్ సచివాలయం న్యూఢిల్లీలో ఉంది.
- ఈ సంస్థ భారతదేశంలో లోక్‌సభ, రాజ్యసభ మరియు రాష్ట్ర శాసనసభలకు మరియు దేశంలోని రాష్ట్రపతి మరియు ఉపరాష్ట్రపతి కార్యాలయాలకు ఎన్నికలను నిర్వహిస్తుంది.
- రాష్ట్రాలలో పంచాయతీలు, మున్సిపాలిటీల ఎన్నికలతో సంబంధం లేదు. ఇందుకోసం భారత రాజ్యాంగం ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఎన్నికల కమిషన్‌ను ఏర్పాటు చేసింది.

రాజ్యాంగ నిబంధనలు

భారత రాజ్యాంగంలోని XV భాగం (ఆర్టికల్ 324-329): ఇది ఎన్నికలతో వ్యవహరిస్తుంది మరియు ఈ విషయాల కోసం ఒక కమిషన్‌ను ఏర్పాటు చేస్తుంది.

- **ఆర్టికల్ 324:** ఎన్నికల కమిషన్‌కు ఎన్నికల పర్యవేక్షణ, దిశానిర్దేశం మరియు నియంత్రణ.
- **ఆర్టికల్ 325:** మతం, జాతి, కులం లేదా లింగం యొక్క ప్రత్యేక ఎన్నికల జాబితాలో చేర్చడానికి లేదా చేర్చడానికి అనర్హులు కాదు.
- **ఆర్టికల్ 326:** ప్రజల సభకు మరియు రాష్ట్రాల శాసన సభలకు ఎన్నికలు వయోజన ఓటు హక్కుపై ఆధారపడి ఉంటాయి.
- **ఆర్టికల్ 327:** శాసనసభలకు ఎన్నికలకు సంబంధించి నిబంధనలు రూపొందించడానికి పార్లమెంటు అధికారం.

- ఆర్టికల్ 328: అటువంటి శాసనసభకు ఎన్నికలకు సంబంధించి ఏర్పాటు చేయడానికి రాష్ట్ర శాసనసభ అధికారం.
- ఆర్టికల్ 329: ఎన్నికల విషయాల్లో కోర్టుల జోక్యాన్ని నిరోధించడం.

ఎన్నికల సంఘం కూర్పు

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 324 ఎన్నికల సంఘం కూర్పుకు సంబంధించి క్రింది నిబంధనలను రూపొందించింది:

- ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమిషనర్లను రాష్ట్రపతి నియమిస్తారు.
- ఏదైనా ఇతర EC అలా నియమించబడినప్పుడు, CEC ఎన్నికల కమిషన్ ఛైర్మన్ గా వ్యవహరిస్తుంది.
- ఎన్నికల సంఘంతో సంప్రదింపులు జరిపిన తర్వాత అవసరమైతే, కమిషన్ కు సహాయం చేయడానికి రాష్ట్రపతి ప్రాంతీయ కమిషనర్లను కూడా నియమించవచ్చు.
- అన్ని కమిషనర్ల పదవీకాలం మరియు సేవా షరతులు దేశ అధ్యక్షునిచే నిర్ణయించబడతాయి.

ECI యొక్క అధికారాలు మరియు విధులు

ఎన్నికల సంఘం విధులు

- ప్రతి రాష్ట్రం యొక్క పార్లమెంటు మరియు శాసనసభకు మరియు భారత రాష్ట్రపతి మరియు ఉపరాష్ట్రపతి కార్యాలయాలకు ఎన్నికలు నిర్వహించే మొత్తం ప్రక్రియను నిర్దేశించడం మరియు నియంత్రించడం.
- సాధారణ లేదా ఉప ఎన్నికలు అయినా, కాలానుగుణంగా మరియు సకాలంలో ఎన్నికల నిర్వహణ కోసం ఎన్నికల షెడ్యూల్లను నిర్ణయించడం
- పోలింగ్ స్టేషన్ల స్థానం, పోలింగ్ కేంద్రాలకు ఓటర్ల కేటాయింపు, కౌంటింగ్ కేంద్రాల స్థానం, పోలింగ్ స్టేషన్లు మరియు కౌంటింగ్ కేంద్రాలలో మరియు చుట్టుపక్కల ఏర్పాట్లను మరియు అన్ని అనుబంధ విషయాలను నిర్ణయించడం
- ఎలక్టోరల్ రోల్ సిద్ధం చేయడానికి మరియు ఎలక్ట్రానిక్ పోటో ఐడెంటిటీ కార్డ్ (EPIC) జారీ చేయడానికి రాజకీయ పార్టీలకు గుర్తింపు ఇవ్వడం & వాటికి సంబంధించిన వివాదాలను పరిష్కరించడంతోపాటు వాటికి ఎన్నికల గుర్తులను కేటాయించడం
- అన్ని రాజకీయ పార్టీలకు ఒక్కో అభ్యర్థికి ప్రచార ఖర్చుల పరిమితులను నిర్ణయించడంతోపాటు వాటిని పర్యవేక్షించడం
- పార్లమెంటు మరియు రాష్ట్ర శాసనసభల సిట్టింగ్ సభ్యుల ఎన్నికల అనంతర అనర్హత విషయంలో సలహా ఇవ్వడం.
- రాజకీయ పార్టీలు మరియు అభ్యర్థులకు ఎన్నికల ప్రవర్తనా నియమావళిని జారీ చేయడం, తద్వారా ఎవరూ అన్యాయమైన ఆచరణలో పాల్గొనకుండా లేదా అధికారంలో ఉన్నవారు అధికార దుర్వినియోగానికి పాల్పడకుండా ఉండేందుకు.

భారత ఎన్నికల సంఘం అధికారాలు

- పార్లమెంటు డీలీమిటేషన్ కమిషన్ చట్టం ఆధారంగా దేశవ్యాప్తంగా ఎన్నికల నియోజకవర్గాల ప్రాదేశిక ప్రాంతాలను నిర్ణయించడం.
- ఓటర్ల జాబితాలను సిద్ధం చేయడం మరియు కాలానుగుణంగా సవరించడం మరియు అర్హులైన ఓటర్లందరినీ నమోదు చేయడం.
- ఎన్నికల షెడ్యూల్ మరియు తేదీలను తెలియజేయడం మరియు నామినేషన్ పత్రాలను పరిశీలించడం.
- వివిధ రాజకీయ పార్టీలకు గుర్తింపు, ఎన్నికల గుర్తులను కేటాయించడం.
- రాజకీయ పార్టీలకు గుర్తింపు ఇవ్వడం, పార్టీలకు ఎన్నికల చిహ్నాలను కేటాయించడం వంటి వివాదాలను పరిష్కరించేందుకు కోర్టుగా వ్యవహరిస్తోంది.
- ఎన్నికల ఏర్పాట్లకు సంబంధించిన వివాదాలను విచారించేందుకు అధికారులను నియమించడం.
ఎన్నికల సమయంలో రాజకీయ పార్టీలు మరియు అభ్యర్థులు అనుసరించాల్సిన ప్రవర్తనా నియమావళిని నిర్ణయించడం.
- ఎన్నికల సమయంలో టీవీ, రేడియో వంటి వివిధ మాధ్యమాల్లో అన్ని రాజకీయ పార్టీల విధానాలను ప్రచారం చేసేందుకు కార్యక్రమాన్ని సిద్ధం చేయడం.
- ఎంపీలపై అనర్హత వేటుకు సంబంధించిన అంశాలపై రాష్ట్రపతికి సలహా ఇవ్వడం.
- ఎమ్మెల్యేలపై అనర్హత వేటుకు సంబంధించిన అంశాలపై గవర్నర్ కు సలహా ఇచ్చారు.
- బూత్ క్యాంపింగ్, రిగింగ్, హింస మరియు ఇతర అక్రమాలకు పాల్పడితే ఎన్నికలను రద్దు చేయడం.
- స్వేచ్ఛగా మరియు నిష్పక్షపాతంగా ఎన్నికలు జరిగేలా చూసేందుకు దేశవ్యాప్తంగా ఎన్నికల యంత్రాంగాన్ని పర్యవేక్షిస్తుంది.
- 1 సంవత్సరం తర్వాత ఎమర్జెన్సీ కాలాన్ని పొడిగించేందుకు, రాష్ట్రపతి పాలనలో ఉన్న రాష్ట్రంలో ఎన్నికలు నిర్వహించవచ్చా అనే దానిపై రాష్ట్రపతికి సలహా ఇవ్వడం.
- రాజకీయ పార్టీలను నమోదు చేయడం మరియు వాటికి జాతీయ లేదా రాష్ట్ర పార్టీల హోదాను మంజూరు చేయడం (వాటి పోల్ పనితీరును బట్టి).

నియామకం & కమిషనర్ల పదవీకాలం

- రాష్ట్రపతి CEC మరియు ఎన్నికల కమిషనర్లను నియమిస్తారు.
- వారికి నిర్ణీత పదవీకాలం ఆరు సంవత్సరాలు లేదా 65 సంవత్సరాల వయస్సు వరకు, ఏది ముందైతే అది.
- వారు అదే హోదాను అనుభవిస్తారు మరియు భారతదేశంలోని సుప్రీంకోర్టు (SC) న్యాయమూర్తులకు
- అందుబాటులో ఉన్న జీతం మరియు ప్రోత్సాహకాలను అందుకుంటారు.

తొలగింపు

వారు ఎప్పుడైనా రాజీనామా చేయవచ్చు లేదా వారి పదవీకాలం ముగిసేలోపు తొలగించబడవచ్చు. పార్లమెంటు ద్వారా SC న్యాయమూర్తిని తొలగించే ప్రక్రియ ద్వారా మాత్రమే CECని పదవి నుండి తొలగించవచ్చు.

పరిమితులు

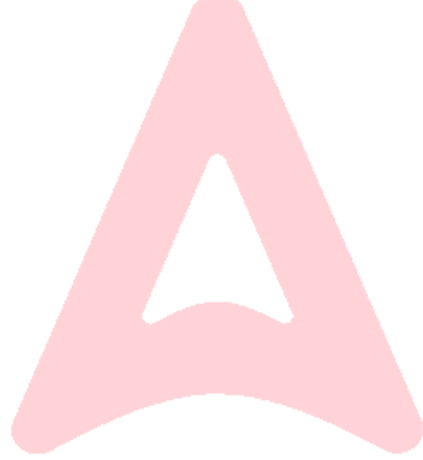
- రాజ్యాంగం ఎన్నికల కమిషన్ సభ్యుల అర్హతలను (చట్టపరమైన, విద్యా, పరిపాలనా లేదా న్యాయపరమైన) నిర్దేశించలేదు.
- ఎన్నికల సంఘం సభ్యుల పదవీకాలాన్ని రాజ్యాంగం పేర్కొనలేదు.
- పదవీ విరమణ చేస్తున్న ఎన్నికల కమిషనర్లను ప్రభుత్వం తదుపరి ఎలాంటి నియామకం చేయకుండా రాజ్యాంగం నిషేధించలేదు.

ఎన్నికల సంఘం ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లు

- డబ్బు ప్రభావంతో పెరిగిన హింస మరియు ఎన్నికల దుష్ప్రవర్తనలు రాజకీయ నేరీకరణకు దారితీశాయి, ECI దానిని అరెస్టు చేయలేకపోయింది.
- రాజకీయ పార్టీలను నియంత్రించేందుకు ఎన్నికల కమిషన్ కు తగిన సన్నద్ధత లేదు. పార్టీ అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యాన్ని మరియు పార్టీ ఆర్థిక నియంత్రణను అమలు చేయడంలో దీనికి అధికారం లేదు.
- ECI దాని ఇమేజ్ పై ప్రభావం చూపిన ఎగ్జిక్యూటివ్ నుండి తక్కువ స్వతంత్రంగా మారుతోంది.
- ఈవీఎలు పనిచేయకపోవడం, హ్యాక్లు కావడం, ఓట్లు నమోదు కాకపోవడం వంటి ఆరోపణలు ఈసీపై సాధారణ ప్రజానీకానికి ఉన్న నమ్మకాన్ని దెబ్బతీస్తున్నాయి.

తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు

- EVMలోని అవాంతరాలకు సంబంధించిన వివాదం సద్దుమణిగే వరకు, మరిన్ని నియోజకవర్గాల్లో (ఓటర్ వెరిఫైబుల్ పేపర్ ఆడిట్ ట్రయిల్ సిస్టమ్) VVPATSని ఇన్స్టాల్ చేయడం ద్వారా కమిషన్ ప్రజలలో తన నమ్మకాన్ని ఏర్పరచుకోవాలి.
- ఈసీఐ ముందున్న సవాలు ఏమిటంటే, నాటి అధికార పార్టీకి అనుకూలంగా సివిల్ మరియు పోలీసు బ్యూరోక్రసీ యొక్క దిగువ స్థాయి కుమ్మక్కపై అప్రమత్తంగా మరియు జాగ్రత్తగా ఉండటమే.
- లోక్ సభ స్పీకర్, లోక్ సభలో ప్రతిపక్ష నేత, న్యాయ మంత్రి, రాజ్యసభ డిప్యూటీ చైర్మన్లు సభ్యులుగా ప్రధాని నేతృత్వంలోని కొలీజియం రాష్ట్రపతి పరిశీలనకు సిఫార్సులు చేయాలని 2వ ఏఆర్ సీ నివేదిక సిఫార్సు చేసింది.

Adda247

తెలుగు